

близкість до ботанічних садів, фахових навчальних установ та флористичну різноманітність парку, доцільним стане створення або оранжереї-інсталяції, або невеликої теплиці із павільйоном, для дослідження існуючої флори, що приверне увагу науково-професійного контингенту до дендропарку, що дасть можливість досліджувати співіснування міського та природного середовища. Ландшафтний дизайн виступає ключовим інструментом у покращенні міського середовища, поєднуючи естетичні, функціональні, екологічні компоненти формуючи гармонійне міське середовище.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗТАШУВАННЯ ПРАВОСЛАВНИХ ХРАМІВ ТА КОМПЛЕКСІВ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО МІСТА

Дунаєвський С.Ю., д. філ. (PhD)

(Одеська державна академія будівництва та архітектури)

Сакральні споруди в структурі міста мають тенденцію постійної еволюції, це стосується не лише функціонально-планувальних, архітектурно-композиційних чи конструктивних рішень, а й особливостей містобудівного розташування. Відомий факт атеїстичного направлення радянської влади позбавив розвитку нових сакральних споруд та вплинув на відсутність впровадження православного зодчества в структуру генеральних планів міст та населених пунктів. Огляд українського доробку архітектури сакральних будівель та споруд дозволив сформувати 46 різноманітних сценаріїв розміщення в структурі міста та в структурі села, селища.

В структурі міста можна виділити наступні категорії:

– *В історичному ядрі міста:* в центральній частині; в структурі монастирського комплексу; на набережній водоймища, озера або річки; на площі; в структурі паркової зони; та території річкових або морських терміналів; на території історико-археологічної пам'ятки; на території епархіального управління; у складі навчально-виховного комплексу; на території залізно-дорожнього вокзалу; в рекреаційній зоні на березу водоймища; на території спеціалізованих зон (військових містечок); в ландшафтно-рекреаційній зоні; у складі паломницько-туристичних та рекреаційних комплексів;

– *В центральній частині міста:* в планувальній структурі житлового району; в структурі паркової зони (на межі з вулицею та у глибині парку); в планувальній структурі житлового району на

набережній водоймища, озера або річки; біля магістральних й транспортних вузлів; на території виробничого комплексу; в структурі медичного комплексу; на території навчального закладу; на площі; локально; в спеціальних зонах («місця пам'яті загиблих»); в рекреаційній зоні на березі водоймища; на території спец. зон (у складі пенітенціарних установ); інтегровано в структуру освітнього закладу; на території меморіального комплексу в парковій зоні.

– *На периферії*: на відкритому місці; на території спеціальних зон (військові містечка); у парковій зоні, яка межує із рекреаційною; в парковій зоні; при в'їзді (виїзді) у місто; на території національного природного парку.

В структурі селища можна виділити наступні категорії: у складі паломницько-туристичних та рекреаційних комплексів; у складі культурно-етнографічного музейного комплексу; на околиці селища; в центральній частині селища на березі водоймища; в структурі адміністративно-громадського центру селища; в структурі монастирського комплексу на околиці селища.

Було прослідковано взаємозв'язок розташування об'єктів із їх функціональним наповненням та місткістю. Тенденції вітчизняного храмобудування та їх комплексів спрямовані на те, що у малих та середніх містах зосереджуються переважно малі храмові комплекси (50-250 укл., 150-350 м²) із вузьким функціональним навантаженням.

У центральній частині та на периферії міста найбільш розповсюджений тип розміщення храмових комплексів малої та середньої (300-750 укл., 300- 850 м²) місткості із більш розвиненим функціональним навантаженням. На периферії можливе розміщення як малих і середніх, так і великих (800-1500 укл., 1300-6500 м²) храмових комплексів. Звісно можливість відведення більшої території сприяє розвитку великих комплексів із багатофункціональним спрямуванням.

Більш гнучкий характер проектування та будівництва храмових комплексів спостерігається у приміських зонах та селищах, де найчастіше розміщують малі та середні храмові комплекси. Ці території надають значно більше можливостей і рішень для архітекторів при проектуванні комплексів релігійного призначення. Тому, в ландшафтно-рекреаційній структурі селища можуть розміщуватися всі типи храмового комплексу – малий, середній, великий та надвеликий (біл. 2000 укл., 9000 – 75400 м²).

Окрім розміщення в житловій структурі, в останні роки розвитку набуває сакральні будівлі в структурі меморіальних зон, у складі пенітенціарних установ; аеропортів, річкових та морських терміналів; в структурі торгово-розважальних комплексів; спеціальних зон (військові

містечка, санітарно-захисні зони, місця масового захоронення людей); курортно-туристичних зонах; зони земель сільськогосподарських підприємств. Території активного розвитку і перетворення й зони промислово-селищного поясу, що підлягають реконструкції виступають плацдармом сучасних перетворень та інноваційних підходів щодо духовно-просвітницького впровадження у релігійне виховання громадян.

ОЗЕЛЕНЕНІ ДАХИ ЖИТЛОВИХ БАГАТОПОВЕРХОВИХ БУДИНКІВ, ЯК СПОСІБ РАЦІОНАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОСТОРІВ МЕГАПОЛІСУ

Кисельова Г.В., Кисельов В.М.

(Одеська державна академія будівництва та архітектури)

Міста існують понад 5 тисяч років. До 1800 року – початку промислової революції – у містах проживало лише 2% населення світу. В «урбаністичне тисячоліття» вже половина населення планети – городяни. За статистичними прогнозами до 2030 року в умовах міста житиме приблизно 84% розвинених країн.

В умовах великих мегаполісів нестача рослинності починає серйозно позначатися на міському мікрокліматі, практично відсутні площі для висаджування зелених насаджень. Як спосіб раціональної організації міського простору можна розглядати озеленення дахів та фасадів будівель.

Історія садів на дахах починалася з Ассирії, Вавилону (Терасовані сади Семіраміди), поступово подібності цих садів стали з'являтися в Греції, Стародавньому Римі, з початку XVII століття в Північній Європі (у Німеччині, Швеції). У міру вдосконалення будівельних матеріалів та конструкцій сади на дахах стали з'являтися у всьому світі – США, Канаді, Японії та багатьох інших країнах. Трав'яні дахи, плоскі та скатні, також мають свою давню історію – в основному вони характерні для споруд Норвегії, Швеції, прибалтійських країн – де споруджуються і досі. На території України озеленені дахи відомі з давніх-давен. Уже в 6-7 ст. н.е. на території Нижнього Дунаю та Карпатах будувалися житлові будинки «бурдей» (землянка) – зелений пагорбок, вкритий мохом, замість даху.

Сад на даху можна віднести до категорії зимових садів чи патіо. Тут висаджуються рослини відкритого ґрунту, але принципи облаштування такі ж, як у звичайних зимових садах. У місті в житлових будинках, крім